

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 stycznia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Piotr Prusinowski (spr.)

Sędziowie: SA Bohdan Bieniek

SA Marek Szymanowski

Protokolant: Magda Małgorzata Gołaszewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 8 stycznia 2015 r. w B.

sprawy z odwołania J. S. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji wnioskodawcy J. S. (1)

od wyroku Sądu Okręgowego w Łomży III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 12 maja 2014 r. sygn. akt III U 706/13

I. zmienia częściowo zaskarżony wyrok w punkcie III oraz poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. i uwzględnia przy ustalaniu wysokości emerytury J. S. (1) zwiększenie z tytułu opłacania składek na Fundusz Ubezpieczenia Społecznego Rolników w okresach od dnia 1 stycznia 1985 roku do dnia 3 lutego 1986 roku oraz od dnia 1 listopada 1986 roku do 31 grudnia 1990 roku;

II. oddala apelację w pozostałym zakresie.

Sygn akt III AUa 1112/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 sierpnia 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. przyznał J. S. (1) prawo do emerytury z uwagi na osiągnięcie wieku emerytalnego. Do ustalenia wysokości świadczenia przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia od 1969 r. do 2001 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru obliczono na 42,58%, a podstawę wymiaru na 1311,82 zł. Do ustalenia wysokości emerytury uwzględniono 19 lat, 9 miesięcy i 15 dni okresów składkowych, które uzupełniono do stażu 20 lat. Przy ustalaniu wysokości emerytury uwzględniono zwiększenie z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników za okres 15 02 2002 r. – 24 04 2013 r. (94 zł.). Łącznie wysokość emerytury ustalono na kwotę 1.170,28 zł. Do okresu ubezpieczenia nie zaliczono nauki zawodu od kwietnia 1966 r. do sierpnia 1967 r. w Zakładzie (...) w G. ponieważ wnioskodawca nie był zgłoszony do ubezpieczenia społecznego przez pracodawcę. Nie rozpatrywano

też okresu pracy w gospodarstwie rolnym ponieważ udowodnione okresy składkowe oraz opłacanie składek rolnych uprawniają do przyznania emerytury.

J. S. (1) w odwołaniu wniósł o zaliczenie do stażu okresu praktycznej nauki zawodu od kwietnia 1966 r. do sierpnia 1967 r. Wskazywał, że do czasu powołania do wojska pracował i nie wie dlaczego pracodawca nie odprowadzał składek. W oparciu o okres nauki przystąpił do egzaminu na czeladnika zdobywając tytuł czeladnika ślusarza. Nadto wnioskodawca domagał się zwiększenia emerytury o okres odprowadzania składek na Fundusz Emerytalny Rolników i Fundusz Ubezpieczeń Społecznych Rolników w okresie od 1 lipca 1977 r. do 31 grudnia 1990 r. Wskazał, że po śmierci ojca w dniu 14 marca 1977 r. cały ciężar prowadzenia gospodarstwa spadł na niego. W 1984 r. stał się właścicielem 1/4 gospodarstwa jako spadkobierca, a w 2001 r. matka przekazała mu pozostałą część 3/4. W gospodarstwie tym pracował jako dwuzawodowiec jednocześnie prowadząc zakład ślusarski i wywiązywał się z nałożonych przez państwo opłat.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie. Podniósł, że organ rentowy nie zaliczył pracy w gospodarstwie rolnym od 1964 r. do 1975 r. i ubezpieczenia rolniczego od dnia 15 lutego 2002 r. do dnia 24 kwietnia 2013 r. ponieważ udowodnione okresy składkowe oraz opłacania składek rolnych były wystarczające do uzyskania uprawnień emerytalnych. Natomiast okres od dnia 1 kwietnia 1966 r. do dnia 31 sierpnia 1967 r. nie został zaliczony, gdyż wnioskodawca nie był zgłoszony do ubezpieczenia społecznego przez pracodawcę.

Sąd Okręgowy w Łomży wyrokiem z dnia 12 maja 2014 r. zmienił częściowo zaskarżona decyzję i uwzględnił przy ustaleniu wysokości emerytury zwiększenie z tytułu opłacania składek na Fundusz Emerytalny Rolników od dnia 1 lipca 1977 r. do dnia 31 grudnia 1982 r. oraz Fundusz Ubezpieczenia Społecznego Rolników od dnia 1 stycznia 1983 r. do dnia 31 grudnia 1984 r. Oddalił odwołanie w pozostałym zakresie. Sąd ten ustalił, że J. S. (1) urodził się w dniu (...) Od dnia 1 sierpnia 1964 r. odbywał naukę rzemiosła ślusarstwo u H. Z. (1) w G. na podstawie umowy o naukę zarejestrowanej w Cechu (...) w G. pod nr (...). W sierpniu i grudniu 1964 r. podstawa wymiaru składek wynosiła – 150 zł. miesięcznie, a we wrześniu i październiku oraz grudniu 1965 r. i marcu 1966 r. – 320 zł. miesięcznie. Z karty ewidencyjnej uczniów, rencistów i inwalidów wynika, iż J. S. (1) został wyrejestrowany w dniu 31 marca 1966 r. Od tego czasu nie figuruje również w deklaracjach rozliczeniowych.

Postanowieniem z dnia 18 lipca 1984 r. Sąd Rejonowy w Grajewie w sprawie I Ns 223/84 stwierdził, że spadek po B. S. zmarłym 14 marca 1977 r. nabyli wdowa J. S. (2) w 1/4 oraz dzieci w tym, J. S. (1) po 3/20 każde z nich z tym, że wchodzące w skład spadku gospodarstwo rolne położone w S. nabyli w częściach równych J. S. (2) i J. S. (1). Aktem notarialnym z dnia 19 maja 2001 r. J. S. (2) przekazała w darowiźnie wnioskodawcy udział 3/4 w gospodarstwie rolnym. Rolniczy organ rentowy uznał i zaliczył J. S. (1) okres pracy w gospodarstwie rolnym od 24 04 1964 r. do 31 07 1964 r., od 01 04 1966 r. do 26 04 1968 r., 28 08 1968 r. do 31 07 1969 r., od 01 09 1969 r. do 31 10 1969 r., od 01 01 1970 r. do 30 04 1970 r. i od 01 06 1971 r. do 31 03 1975 r. oraz okres podlegania ubezpieczeniu od 15 02 2002 r. do 24 04 2013 r.

Kierując się ustalonym stanem faktycznym Sąd pierwszej instancji odwołał się do art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 z późn. zm). Wskazał również, że w spornym okresie obowiązywała ustawa z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudnienia młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz. U. Nr 45, poz. 226 ze zm.). Zgodnie z art. 4 ust. 1 tej ustawy, nauka zawodu młodocianego trwa zależnie od zawodu od 2 do 4 lat i kończy się egzaminem. Stosownie do art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 2 lipca 1958 r., młodociani zatrudniani w celu nauki zawodu obowiązani są do dokształcania się w zakresie obranego zawodu. Z kolei według § 4 rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu Drobnej Wytwórczości z 1 marca 1960 r. w sprawie nauki zawodu w rzemieślniczych zakładach pracy (Dz.U. nr 16 poz. 97) rzemieślniczy zakład pracy przyjmując ucznia na naukę obowiązany jest zawrzeć z nim na piśmie umowę o naukę zawodu. W umowie tej należy określić rzemiosło, w jakim uczeń będzie szkolony, okres trwania nauki, wysokość wynagrodzenia ucznia oraz inne zasadnicze uprawnienia i obowiązki ucznia i zakładu pracy. Umowa ta następnie winna być zarejestrowana w izbie rzemieślniczej (§ 6). Po odbyciu nauki zawodu (rzemiosła) uczeń powinien otrzymać zaświadczenie stwierdzające okres odbytej nauki i rodzaj rzemiosła (§ 9 pkt 1). Czas trwania nauki zawodu ślusarza określono na 36 miesięcy. Sąd podkreślił, że zgodnie z rozporządzeniem wynagrodzenie w pierwszym roku nauki rzemiosła wynosiło od 150 zł. do 260 zł., w

drugim od 320-380 zł., w trzecim od 480 do 600 zł. (§ 22 ust 1). Młodocianym przysługiwało prawo do urlopu wypoczynkowego w zależności od czasu przepracowanego 7, 14 i 15 dni i traktowani byli w pierwszym i drugim roku na równi z odbywającymi naukę w uosoleznionych zakładach pracy w zakresie przepisów o zasiłkach i dodatkach do rent. Po odbyciu nauki zawodu powinni przystąpić do egzaminu czeladniczego (§ 27) składając świadectwo ukończenia nauki rzemiosła. Zgodnie z rozporządzeniem Przewodniczącego Komitetu Drobnej Wytwórczości z 17 03 1964 r. w sprawie czasu trwania nauki rzemiosła (Dz.U. nr 14 poz. 83) czas trwania nauki ślusarstwa wynosił 36 miesięcy przy czym mógł być skrócony decyzją izby rzemieślniczej nie więcej niż do dwóch lat. Uczeń zawodu rzemiosła podlegał obowiązkowemu ubezpieczeniu na wypadek choroby i macierzyństwa zgodnie z art. 2 ustawy z 28 03 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym (Dz.U. nr 51 poz. 396). Każdego przyjętego pracownika pracodawca winien zgłosić do ubezpieczenia w ciągu 7 dni lub 10 dni (art. 21). Na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 stycznia 1959 r. w sprawie opłacania składek na ubezpieczenia społeczne oraz rozliczania zasiłków wypłacanych przez zakłady pracy (Dz.U. nr 9 poz. 46) każdy zakład pracy winien zarejestrować pracownika w zarządzie ubezpieczeń społecznych , a podstawę do obliczania składek stanowi suma należnych wynagrodzeń pracowniczych. Co miesiąc zakłady obowiązane są przekazywać zakładowi ubezpieczeń deklarację z obliczeniem składek, wskazaniem liczby pracowników, w tym uprawnionych do wynagrodzenia w okresie niezdolności do pracy, liczbę dni niezdolności , kwotę wynagrodzeń, wypłaconych zasiłków z ubezpieczeń społecznych przy czym zakłady nieuspołecznione do deklaracji dołączały imienna listę wypłaconych zasiłków. W terminie składania deklaracji , zakłady pracy obowiązane były do opłacania składek. Nie uczynienie tego w terminie narażało pracodawcę na zapłatę odsetek, dodatków za zwłokę o podlegał w tym zakresie kontroli.

Sąd pierwszej instancji zauważył również, że pracownicy uczący się zawodu podlegali też obowiązkowemu zabezpieczeniu pracowników i ich rodzin w rozumieniu dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r. (Dz.U. z 1958 nr 23 poz. 97 ze zm) jako osoby wykonujące pracę w zakładach pracy w związku z nauką zawodu (art. 4 ust 2 pkt 3 dekretu). Okres wykonywania nauki zawodu traktowany był jak okres zatrudnienia zgodnie z art. 7 dekretu Młodociany, odbywający naukę zawodu w ramach umowy zawartej z zakładem pracy na podstawie przepisów ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz.U. Nr 45, poz. 226 ze zm.), posiadał status pracownika w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym oraz ubezpieczeniu społecznym. Od wynagrodzeń ucznia zawodu w zakładzie rzemieślniczym nie odprowadzano składek na ubezpieczenia społeczne za wyjątkiem składek na ubezpieczenia na wypadek choroby i macierzyństwa.

W ocenie Sądu pierwszej instancji, w materiale dowodowym sprawy, brak jednoznacznego dowodu , iż w okresie od 01 04 1966 r. do sierpnia 1967 r. rzeczywiście był zatrudniony na zasadach określonych ustawą z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz.U. Nr 45, poz. 226 ze zm.). Nie ulega wątpliwości, że pracodawca od kwietnia 1966 r. nie wykazywał J. S. (1) w deklaracjach ubezpieczeniowych, wskazywał jedynie na zatrudnienie dwóch uczniów A. O. i S. G., a do maja 1967 r. wyłącznie wykazywał S. G.. W karcie ewidencyjnej uczniów [k. 61 akt] wskazano datę 31 stycznia 1966 r. jako datę wyrejestrowania J. S. (1). Obecnie nie można ustalić przyczyny tego stanu. Niemniej jednak wyrejestrowanie wskazuje, że J. S. (1) nie było wypłacane wynagrodzenie za naukę zawodu. Twierdzenia wnioskodawcy, że w trzecim roku nauki otrzymał kwotę 400 zł. nie zostały w żaden sposób potwierdzone, a jeśli rzeczywiście tak było, to kwota ta nie spełnia wymogów ustawy, która w trzecim roku nauki określa wynagrodzenie w przedziale od 480 do 600 zł. [§ 22 ust 1]. A zatem wyrejestrowanie J. S. (1) z ubezpieczeń na wypadek choroby i macierzyństwa wskazuje, że ubezpieczony odbywał naukę zawodu, ale na warunkach umówionych z rzemieślnikiem, odbiegających od warunków przewidzianych ustawą z dnia 2 lipca 1958 r. Mogło to być indywidualne oznaczenie czasu pracy i wynagrodzenia tym bardziej, że jak wskazują akta rentowe ojca odwołującego się w tym czasie był on osobą chorą, od 1962 r. starał się o rentę, stwierdzono niezdolność do pracy fizycznej , II grupę inwalidzką, choć renty nie przyznano . Trudno dziś to jednoznacznie ustalić jak została uregulowana kwestia nauki zawodu po 1 kwietnia 1966 r. Zdaniem Sądu fakt zdania egzaminu czeladniczego nie może dowodzić, że umowa o naukę zawodu po tej dacie odbywała się zgodnie z zapisami ustawy. Przystąpienie do takiego egzaminu wprawdzie wymagało złożenia zaświadczenia o odbyciu nauki zawodu, ale wystawienie zaświadczenia leżało przecież w gestii pracodawcy.

Nie sposób zatem przyjąć jednoznacznie, że H. Z. wystawił zaświadczenie odwołującemu się dopiero po odbyciu 36 miesięcy nauki zawodu i to nauki, która przebiegała zgodnie z ustawą z dnia 2 lipca 1958 r. Wyrejestrowanie z ubezpieczenia odwołującego się jest faktem nie podważonym w toku postępowania sądowego, który prowadzi do ustalenia, że J. S. od 1 kwietnia 1966 r. nie otrzymywał wynagrodzenia za naukę zawodu. Sąd pierwszej instancji zwrócił też uwagę, że przepisy pozwalały na skrócenie nauki zawodu do dwóch lat, choć nie ma dowodu, że tak było w przypadku J. S.. Odwołujący się nie wykazał w sposób niewątpliwy, że od dnia 1 kwietnia 1966 r. odbywał naukę zawodu na zasadach określonych ustawą z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz.U. Nr 45, poz. 226 ze zm.). Do marca 1966 r. włącznie podpisywał deklaracje ubezpieczeniowe potwierdzając wysokość otrzymanego wynagrodzenia. Ostatni podpis złożył przy wynagrodzeniu za marzec 1966 r. Innych dokumentów potwierdzających otrzymanie wynagrodzenia przez odwołującego się nie złożono w sprawie. W konsekwencji Sąd pierwszej instancji uznał, że okresu od dnia 1 04 1966 r. do dnia 31 08 1967 r., zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.), nie można uznać za okres składkowy, gdyż jeśli nawet odwołujący się uczył się zawodu, to nie można uznać tej nauki za zatrudnienie młodocianych na obszarze Państwa Polskiego na warunkach określonych w przepisach obowiązujących przed 1 stycznia 1975 r.

Odnosząc się do drugiej spornej kwestii, Sąd Okręgowy w Ostrołęce uznał, że istniejąc podstawy do zwiększenia emerytury z tytułu opłacania na Fundusz Emerytalny Rolników od dnia 1 lipca 1977 r. do dnia 31 grudnia 1982 r. oraz Fundusz Ubezpieczenia Społecznego Rolników od dnia 1 stycznia 1983 r. do dnia 31 grudnia 1984 r. Nie podzielił stanowiska skarżącego, że istnieją ku temu podstawy za okres od dnia 1 stycznia 1985 r. do dnia 31 grudnia 1990 r. Odwołał się do art. 56 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.). Wskazał, że w sprawie brak było dowodów na opłacanie składek po 31 grudnia 1984 r. Nie są nimi nakazy płatnicze z roku 1989 i 1990, gdyż od 1989 r. nie istniało tzw. podwójne ubezpieczenie z uwagi na zmianę przepisów, a ponadto w nakazach tych określono należność z tytułu podatku rolnego w 1990 r. (...) w dwóch ratach, a w 1989 r. z tytułu podatku rolnego – 8290 zł. i składki (...) – 7.680 zł., łącznie 15970 zł. płatną w 4 ratach. W ocenie Sądu materiał dowodowy nie wskazuje, czy od 1985 r. odwołujący się nadal opłacał składki na Fundusz Ubezpieczenia Społecznego (...). Nie można było jednoznacznie ustalić, czy w tym okresie nadal prowadził działalność rolniczą. W oświadczeniu [k. 10 akt ZUS] wskazywał na swoje wyjazdy do USA m.in. w roku 1986 i 1987. Okres od 01 01 1986 r. do 01 05 1987 został również wyłączony z ubezpieczenia społecznego z tytułu prowadzenia działalności pozarolniczej. A zatem fakt tak długiego przebywania za granicą nie pozwala również na uznanie, że w tym okresie odwołujący się był rolnikiem w rozumieniu ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników i ich rodzin. Zgodnie z art. 2 pkt 1 ustawy przez pojęcie rolnik - rozumie się osobę m.in. prowadzącą gospodarstwo rolne lub dział specjalny samodzielnie albo w charakterze współwłaściciela (współposiadacza) na gruntach stanowiących jej własność lub będących w jej posiadaniu. Ubezpieczeniu społecznemu podlegają natomiast rolnicy indywidualni prowadzący gospodarstwa rolne - art. 1 ust 1. Odwołujący się nie wykazał, że od dnia 1 stycznia 1985 r. spełniał te kryteria, a samo bycie współwłaścicielem gospodarstwa rolnego nie wystarczy do przyjęcia, że podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników. Istnieje bowiem możliwość wydzierżawienia gruntów rolnych osobom trzecim i np. w ten sposób nie spełniania warunków do podlegania ubezpieczeniu. Brak jednoznacznych dowodów potwierdzających fakt opłacania składek uniemożliwia uznanie okresu po 1 stycznia 1985 r. Faktu tego nie potwierdzili też świadkowie C. W. i J. K..

Apelacje wniósł J. S. (1).

Zaskarżył wyrok w części oddalającej odwołanie. Domagał się zmiany zaskarżonego wyroku i poprzedzającej go decyzji organu rentowego przez uwzględnienie przy obliczeniu wysokości emerytury okresu praktycznej nauki zawodu od dnia 1 kwietnia 1966 r. do dnia 31 sierpnia 1967 r. oraz przyznania świadczenia z racji opłacania składek na ubezpieczenie rolnicze za okres od dnia 1 stycznia 1985 r. do dnia 31 grudnia 1990 r. Zarzucił naruszenie prawa materialnego, to jest art. 6 ust 2 pkt 3 i art. 56 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Potwierdził, że w spornych okresach był zatrudniony w ramach praktycznej nauki zawodu i opłacał składki na ubezpieczenie rolnicze. Wskazał na § 4 rozporządzenia

Komitetu Wytwórczości z dnia 1 marca 1960 r. w sprawie nauki zawodu w rzemieślniczych zakładach pracy (Dz. U. Nr 16, poz. 97). Dołączył do apelacji nakazy płatnicze za lata 1986 i 1987 i dowody wpłaty podatku za lata 1985 – 1990 wystawione na J. S. (2).

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja w części zasługuje na uwzględnienie. Rozpoczynając rozważania, wypada podkreślić, że na etapie postępowania międzyinstancyjnego wnioskodawca dołączył nowe dowody. Są to nakazy płatnicze za lata 1986 i 1987 i dowody wpłaty podatku za lata 1985 – 1990. Na rozprawie przed Sądem Apelacyjnym skarżący okazał również oryginalny paszport, z którego wynika, że w Stanach Zjednoczonych Ameryki przebywał jedynie w okresie od dnia 4 lutego 1986 r. do dnia 31 października 1986 r. Okoliczności tych nie kwestionował organ rentowy. W rezultacie Sąd odwoławczy ustalił, że za wnioskodawcę opłacono składkę na ubezpieczenie rolnicze w okresie od dnia 1 stycznia 1985 r. do dnia 31 grudnia 1990 r. Oczywiście było również, że należy skorygować ustalenie Sądu pierwszej instancji co do okresu przebywania wnioskodawcy w USA. Uwzględniając wskazane ustalenia Sąd Apelacyjny doszedł do przekonania, że na podstawie art. 56 ust 4 ustawy o emeryturach i rentach wnioskodawcy przysługuje zwiększenie z tytułu opłacania składek na Fundusz Ubezpieczenia Społecznego (...) za okresy od dnia 1 stycznia 1985 r. do dnia 3 lutego 1986 r. i od dnia 1 listopada 1986 r. do dnia 31 grudnia 1990 r. W ocenie Sądu odwoławczego zwiększenie nie jest należne za okres, gdy wnioskodawca przebywał w USA. Przepis art. 56 ust 4 ustawy emerytalnej nawiązuje do art. 10 ust 1 pkt 2 ustawy, a ten uznaje za mające znaczenie prawne jedynie okresy „prowadzenia gospodarstwa rolnego”. Zrozumiałe jest, że wielomiesięczne przebywanie poza granicami Polski (w okresach wzmożonych prac rolniczych) uniemożliwia prowadzenia gospodarstwa rolnego. W rezultacie okres ten, mimo uiszczenia składki na ubezpieczenie społeczne rolników, nie może powodować zwiększenia świadczenia emerytalnego z systemu powszechnego.

W rezultacie Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił częściowo zaskarżony wyrok w pkt III oraz poprzedzająca go decyzje organu rentowego. Odnośnie do okresu od dnia 4 lutego 1986 r. do dnia 31 października 1986 r., w oparciu o art. 385 k.p.c. oddalono apelację.

Środek odwoławczy dotyczył również innej tematyki. Skarżący domagał się uwzględnienia przy ustaleniu wysokości emerytury okresu praktycznej nauki zawodu od dnia 1 kwietnia 1966 r. do dnia 31 sierpnia 1967 r. W tym zakresie Sąd Apelacyjny w pełni podziela ustalenia faktyczne i prawne Sądu pierwszej instancji. Nie ma potrzeby ich ponownego przytaczania. Wystarczy wskazać, że poza sporem pozostaje wyrejestrowanie odwołującego się po marcu 1966 r. z ubezpieczenia. Dokumenty zgromadzone w sprawie nie pozostawiają wątpliwości, że zatrudniający wypłacał wnioskodawcy wynagrodzenie do marca 1966 r. Apelujący nie odniósł się w sposób przekonujący do tych okoliczności. Oznacza to, że Sąd pierwszej instancji, kierując się art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, miał podstawy uznać, że okres od dnia 1 kwietnia 1966 r. do dnia 31 sierpnia 1967 r. nie może być uwzględniony przy obliczeniu prawa do emerytury. Rację ma Sąd pierwszej instancji, gdy twierdzi, że zatrudnianie młodocianych, przed dniem 1 stycznia 1975 r. nie może być utożsamiane wyłącznie z okresem pobierania nauki. W rezultacie, zdanie przez skarżącego egzaminu zawodowego i odbywanie praktyki w zakładzie ślusarskim nie jest wystarczające do uznania, że w spornym okresie był on zatrudniony.

Podzielając ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu pierwszej instancji, Sąd odwoławczy uznał, że apelacja wnioskodawcy w tej części nie zasługuje na uwzględnienie. Dlatego zgodnie z art. 385 k.p.c. oddalił ją.